

LUC: Llei 1/2003, de 19 de febrer, d'universitats de Catalunya
(DOGC núm. 3826, de 20 de febrer de 2003)

Què en diu la LUC?: Centres que ofereixen titulacions estrangeres

Segons el preàmbul de la LUC:

En la redacció de la LUC s'han tingut presents les noves realitats, els nous reptes i les noves oportunitats per a les universitats catalanes. Els processos d'internacionalització afecten plenament el món universitari català i requereixen polítiques i estratègies ben afinades en àmbits com ara la qualitat de la docència i la recerca, la mobilitat dels estudiants i del professorat o la convergència cap a la constitució d'un espai europeu d'ensenyament superior.

En aquest sentit, la LUC es basa en tres premisses bàsiques, que afecten també els centres que ofereixen títols estrangers a Catalunya: l'existència de la realitat universitària catalana –que es reflecteix en el sistema universitari de Catalunya–, la integració plena en l'espai europeu d'ensenyament superior i l'excel·lència com a instrument indispensable de progrés en tots els àmbits de l'activitat universitària.

En relació amb els centres docents establerts a Catalunya que imparteixen ensenyaments conduents a l'obtenció de títols estrangers d'educació superior universitària, la LUC atribueix a AQU Catalunya les funcions següents:

El títol IV de la LUC regula el règim jurídic de les universitats i l'ordenació dels estudis i les estructures universitàries. Així, l'article 113 de la LUC regula l'àmbit de competències sobre els **centres docents que expedeixen títols estrangers** i disposa que correspon al departament competent en matèria d'universitats (el DURSI) l'autorització dels centres que es vulguin establir a Catalunya per impartir, sota qualsevol modalitat, ensenyaments conduents a l'obtenció de títols d'educació superior universitària no homologats als títols oficials, i també revocar-ne l'autorització. Al segon apartat d'aquest article la LUC encomana a **AQU Catalunya** la funció d'emetre un informe previ favorable, d'acord amb els estàndards de qualitat que **AQU Catalunya** hagi elaborat per a aquest tipus de centres.

L'article 140 de la LUC estableix que **AQU Catalunya** té com a objectius l'avaluació, l'acreditació i la certificació de la qualitat en l'àmbit de les universitats i dels **centres d'ensenyament superior de Catalunya**. En aquest sentit, la lletra d de l'apartat segon de l'article 140 de la LUC atribueix a **AQU Catalunya** la funció d'avaluació dels centres docents establerts a Catalunya que imparteixen ensenyaments conduents a l'obtenció de títols estrangers d'educació superior universitària. Per tal de garantir la qualitat dels centres docents que expedeixen títols estrangers, un cop autoritzats i avaluats favorablement, **AQU Catalunya** emetrà l'acreditació periòdica dels centres esmentats que compleixin els estàndards de qualitat que hagi elaborat.

L'òrgan competent d'**AQU Catalunya** per dur a terme les funcions esmentades, segons l'article 144 de la LUC, és la Comissió d'Avaluació de la Qualitat.

Els estatuts d'AQU Catalunya i els reglaments de funcionament de les comissions específiques determinen l'atribució de funcions als seus òrgans:

L'article 14 dels estatuts d'**AQU Catalunya** disposa que la Comissió d'Avaluació de la Qualitat pot exercir les seves funcions mitjançant les comissions específiques que constitueixi. A aquest efecte ha constituït tres comissions específiques i n'ha determinat la composició i les funcions de cadascuna per mitjà dels reglaments respectius.

Concretament, la **Comissió Específica per a l'Avaluació de la Qualitat dels Centres i Activitats Universitaris** és l'encarregada, entre altres qüestions, de l'avaluació dels centres docents establerts a Catalunya que imparteixen ensenyaments conduents a l'obtenció de títols estrangers d'educació superior universitària.

Consell de redacció | Gemma Rauret Dalmau, Joan Bravo Pijoan, Sebastián Rodríguez Espinar, Josep M. Vilalta Verdú, Martí Estruch Axmacher, Maria Giné Soca

Redacció | Maria Giné Soca i Conchita Herruzo Fonayet

Disseny i maquetació | Josep Turon i Eva Calatayud

Edita | Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari de Catalunya. Via Laietana, 28, 5a planta 08003 Barcelona
Tel.: 93 268 89 50 www.aqucatalunya.org

Dipòsit legal | B-47.523-2000

Agència
per a la Qualitat
del Sistema Universitari
de **Catalunya**

elButlletí
Butlletí d'informació sobre la qualitat universitària

La qualitat, garantia de millora.

Abril - juny de 2004 **20**

L'avaluació transversal de Ciències Empresarials

Els estudis de Ciències Empresarials ocupen un lloc clau en el sistema universitari català. Són molts els centres, públics o privats adscrits, que els imparteixen i és considerable la proporció d'estudiants que s'hi matriculen. Qualitativament també tenen singularitats. Relativament nous, tot i que alguns podrien recordar les antigues escoles de comerç com a precedent, requereixen una metodologia pedagògica diferent de la que ha estat tradicional a la nostra universitat. Estudis de casos amb forta implicació i participació dels estudiants a les discussions, grups reduïts amb accés permanent als mitjans informàtics o classes pràctiques guiades estretament pels professors són requisits imprescindibles per a un bon ensenyament. Aquestes són les característiques de les més famoses escoles de negocis nord-americanes, model que les nostres facultats i escoles tenen com a referència. Ben sovint, aquestes condicions es donen de manera molt imperfecta als nostres centres, malgrat que cal reconèixer que darrerament s'ha avançat considerablement en la bona direcció.

Avaluar-los transversalment era una tasca que **AQU Catalunya** no podia defugir. La transversalitat permet un *benchmarking*

multicriteri, que pot tenir gran utilitat per als responsables de les diverses institucions implicades. La condició era l'aplicació d'una òptica comuna, requisit que en bona mesura s'ha assolit, encara que hauria estat desitjable un únic comitè extern per assegurar l'homogeneïtat de les òptiques aplicades a les observacions dutes a terme. El nombre de centres, que hauria exigit molts dies de dedicació a persones normalment molt ocupades, ho va impedir. Tanmateix, els resultats han estat prou bons segons el parer de tots els qui han participat en el llarg procés de les avaluacions.

Aquesta avaluació ha estat oportuna per una altra raó. Per motius històrics, que no és ara el moment de recordar, l'articulació entre les escoles i les facultats que imparteixen estudis de Ciències Empresarials ha estat i és molt imperfecta. No ha estat mai clar si les escoles havien de ser un primer cicle d'identificació contingut que el que constitueix el pla d'estudis de les facultats o, en canvi, havien d'assumir un paper clarament diferenciat d'aquestes darreres. La primera solució, que molt sovint ha prevalgut, significa fer de les escoles unes facultats escapçades que tenen com a objectiu essencial la formació d'estudiants de segon cicle. Aquest

esquema organitzatiu ja no serà vàlid quan Bolonya hagi produït els seus efectes. És indiferent que la solució sigui tres més dos o quatre més u. Una de dues: o les escoles es converteixen en facultats i confereixen el títol de llicenciat o bé busquen una personalitat pròpia amb un pla d'estudis i una orientació peculiar que les distingeixi.

És un moment molt delicat i alhora transcendental. Abans de prendre una decisió és convenient, per no dir necessari, que es conegui amb precisió la realitat sobre la qual cal operar. Aquesta avaluació transversal pot ser una eina per satisfer aquesta condició. Seria bo, segons l'opinió d'**AQU Catalunya**, que els centres implicats comencessin aviat a estudiar la qüestió i a debatre'n les possibles solucions, de manera que, arribat el moment, la decisió estigués ben fonamentada. Són diverses les alternatives possibles que caldrà examinar amb deteniment. Aquesta, però, és una tasca que correspon a instàncies diferents d'**AQU Catalunya**, la missió de la qual ha estat facilitar-la amb aquesta avaluació.

Antoni Serra i Ramoneda
president d'**AQU Catalunya**

Sumari

■ Pàgina 2

Informe d'avaluació de Ciències Empresarials. La nova metodologia

■ Pàgina 3

Reflexions d'una experiència d'avaluació

■ Pàgines 4 i 5

Els responsables dels ensenyaments de Ciències Empresarials opinen

■ Pàgina 6

Les titulacions estrangeres impartides a Catalunya

Novetat editorial

■ Pàgina 7

L'avaluació dels centres que ofereixen titulacions estrangeres

Comissió Específica per a l'Avaluació de Titulacions i Programes

Informe d'avaluació de Ciències Empresarials. La nova metodologia

Des de la perspectiva de la Comissió Específica per a l'Avaluació de Titulacions i Programes (ATP), es considera el projecte de l'avaluació transversal de sis ensenyaments de Ciències Empresarials com una experiència molt positiva per diferents motius. D'una banda, hi ha una presència molt més rica d'informació quantitativa i qualitativa sobre els resultats de l'avaluació; de l'altra, l'informe, que es farà públic d'aquí a poc temps, augmenta també la presència de referents del sistema, la qual cosa permet situar cada ensenyament en un context més ampli. Suposa, a més, un pas força interessant per l'ús d'una escala valorativa tancada.

Això fa que els comitès vagin prenent posició davant de cada indicador.

En relació amb aquest darrer element, s'observa una anàlisi transversal millorada i un tractament més homogeni dels diferents àmbits subjectes a l'avaluació. De fet, l'ús de les mateixes preguntes clau per als comitès interns i externs facilita aquesta tasca.

A més, per primer cop, i aprofitant que es tracta d'un informe transversal, el document que es fa públic per part d'**AQU Catalunya** incorpora, per a cada àmbit avaluat, un apartat de propostes de millora genèriques.

Tot i la millora que representa el nou format d'informe, cal dir que encara hi ha elements que podrien contribuir a disposar d'una descripció del panorama més global i continuada. En aquest sentit, es recomana que hi hagi un únic comitè extern per a les avaluacions transversals. En el cas que ens ocupa de l'avaluació de Ciències Empresarials, s'ha de tenir en compte,

però, que assegurar que un mateix comitè visiti sis centres diferents en un període curt de temps no és una tasca fàcil. S'obre aquí, doncs, una reflexió sobre la manera d'organitzar aquestes avaluacions transversals.

D'altra banda, el fet que les dades no siguin aportades per tots els centres d'igual manera també suposa un handicap a l'hora de poder fer una anàlisi comparativa més precisa. Per tant, es recomana que es facin

esforços per tal que els centres adscrits incorporin sistemes de tractament de dades semblants als dels centres integrats.

Una segona anàlisi, no tan sols per al projecte de Ciències Empresarials sinó per a altres projectes d'avaluació d'**AQU Catalunya**, fa referència a la doble funció de les avaluacions: la millora i el retiment de comptes. En aquest sentit, caldria veure quin ha de ser el paper d'**AQU Catalunya** davant de determinats resultats obtinguts de l'avaluació: podríem pensar en algun mecanisme d'informació alternatiu als informes públics per tal de destacar aquells elements en els quals els equips rectorals de les universitats haurien d'emprendre accions, o bé fins a quin punt **AQU Catalunya** podria promoure el compromís i el seguiment de les accions de millora.

Des d'aquesta mateixa perspectiva de la millora, però també del retiment de comptes, l'elaboració de l'informe d'**AQU Catalunya** afronta un altre punt important. S'observa que hi ha dificultats en la confecció d'un document públic sense que abans no hi hagi un posicionament formal dels òrgans rectorals de la universitat sobre el resultat del procés d'avaluació interna i externa i, en definitiva, dels punts forts i febles que se'n deriven. Això demanaria disposar d'un informe final de la universitat abans de procedir a la redacció de l'informe d'**AQU Catalunya**. Tanmateix, aquesta proposta topa amb el factor temps. Així, el lapse de temps entre l'inici de l'avaluació i la seva fi fa que les dades publicades no siguin les més actuals, en la mesura que corresponen al moment de l'avaluació interna i no pas al moment de publicació de l'informe d'**AQU Catalunya**.

Entenent que la metodologia d'**AQU Catalunya** millora el procés d'avaluació, ara potser caldria veure com es transformen les fases finals per millorar el compliment d'objectius de la millora i el retiment de comptes.

Vicente Salas, president del comitè ampli d'avaluació externa transversal dels ensenyaments de Ciències Empresarials

Reflexions d'una experiència d'avaluació

L'avaluació de les titulacions universitàries, com la de qualsevol altra matèria relacionada amb l'educació, és una tasca complexa. Sabem el que volem mesurar –l'adequació dels ensenyaments previstos a les demandes formatives de la societat, el grau d'aprofitament dels ensenyaments rebuts per part dels alumnes, la punta entre formació i motivació del professorat amb les habilitats i destreses que es necessiten per impartir amb eficàcia els programes, etc.–, però en la realitat ens hem d'accontentar amb el que realment podem mesurar.

Els qui hem tingut l'oportunitat de col·laborar amb **AQU Catalunya**, i amb altres agències d'avaluació, som conscients dels esforços que s'estan fent perquè el que mesurem en les avaluacions estigui al més prop possible del que ens interessa realment conèixer. En una experiència recent com a membre d'un dels equips que ha participat en l'avaluació de les titulacions de Ciències Empresarials a diverses universitats catalanes, vaig tenir l'oportunitat d'experimentar l'aplicació d'un nou protocol d'avaluació que, dins l'esperit de millora permanent, ha desenvolupat **AQU Catalunya**. El nou protocol obliga a un esforç notable d'autoavaluació per part dels responsables de la titulació avaluada, tot eixamplant l'espectre de temes objecte de consideració, com és l'enllaç de la titulació amb l'entorn institucional on està immersa, dins i fora de la universitat, i forçant a prendre en consideració les percepcions sobre la qualitat del producte final provinents de l'exterior, per exemple en forma de valoració d'antics alumnes.

El nou protocol d'**AQU Catalunya** incorpora dues novetats principals: la concreció d'un ampli corpus de taules i indicadors i la incorporació d'*inputs* externs en forma de dades sobre l'experiència laboral dels graduats universitaris. En relació amb la primera novetat, cal destacar el gran esforç de síntesi que s'ha fet des de l'Agència, en col·laboració amb les mateixes universitats, per destil·lar la informació rellevant de manera clara i succinta.

Disposar d'aquestes dades amb anterioritat a l'inici de l'avaluació permet a les universitats una avaluació més objectiva i disposar de referents agregats de les titulacions avaluades per al conjunt del sistema universitari català. Pel que fa a la segona novetat, sembla obvi que el veredict del mercat ha de tenir un pes important en el resultat final sobre la qualitat o no dels ensenyaments impartits, especialment en titulacions com ara les Ciències Empresarials amb una forta vocació professional. Els resultats de les enquestes realitzades, en els quals queden consignades fins i tot les habilitats i destreses personals que es demanen per a l'exercici de la professió als equips que dirigeixen les titulacions respectives, han de ser un element que cal tenir en compte davant de qualsevol projecte de pla d'estudis.

Crec que puc parlar en nom dels companys que vam participar en l'avaluació de la titulació de Ciències Empresarials quan afirmo que el nou protocol d'avaluació va ser de gran ajuda per realitzar amb eficàcia l'encàrrec que vam rebre: elaborar un informe que diagnosticu l'estat actual dels ensenyaments avaluats i ofereixi oportunitats per a la millora. No obstant això, hem de tenir en compte que en qualsevol protocol d'avaluació sempre estarà present la tensió entre l'objectivitat i l'estandardització que facilita les comparacions i permet elaborar estadístiques comparatives, i la valoració subjectiva a partir de matisos i sensacions que l'equip d'avaluació va acumulant per mitjà del contacte amb les persones amb les quals s'entrevista o mitjançant la lectura entre línies dels informes. Crec que el protocol d'avaluació ha de ser sensible a aquesta qüestió i deixar un marge per a aquesta subjectivitat, fins i tot a risc de dificultar les comparacions entre unes avaluacions i unes altres. Cal alliberar de certa càrrega burocràtica les avaluacions i, sobretot, cal que els qui són avaluats creguin en la utilitat de l'avaluació, perquè efectivament els ajuda a fer les coses millor de com les estaven fent fins llavors.

Les proves pilot d'adaptació de titulacions a l'Espai europeu d'ensenyament superior

Durant el proper curs acadèmic s'iniciaran, a les universitats catalanes, les proves pilot d'adaptació de titulacions a l'Espai europeu d'ensenyament superior (EEES), tot prestant una gran atenció a l'increment de qualitat docent. Aquestes proves pilot es portaran a terme en titulacions de nivell de grau i també en màsters europeus i donaran lloc a un títol propi que podrà ser acreditat per **AQU Catalunya**. Abans del 25 de juny les universitats lliuraran al DURSI una memòria detallada dels projectes de titulacions pilot que cal desenvolupar, d'acord amb les directrius que **AQU Catalunya** ha establert per al disseny i la planificació de títols propis en la *Guia general per dur a terme les proves pilot d'adaptació de les titulacions a l'EEES*. En el proper butlletí, **AQU Catalunya** aprofundirà en aquest tema.

Els responsables dels ensenyaments de Ciències Empresarials opinen sobre la nova metodologia d'**AQU Catalunya** emprada en l'avaluació transversal d'aquestes titulacions, responent a tres preguntes:

Jordi Balcells, director de l'Escola Universitària de Negocis de Caixa de Terrassa-EUNCET (centre adscrit a la UPC)

1. Sobre el primer punt no tinc opinió, ja que nosaltres només hem estat subjectes de l'última avaluació feta. La deficiència que hi he constatat és que la informació que ens sollicitaven sobrepassava àmpliament l'estructura docent pròpia d'un centre adscrit de dimensió reduïda.

Si analitzo la dinàmica de l'avaluació, haig de remarcar la qualitat del treball dels avaluadors.

2. Considero que les opinions dels avaluadors porten realment a un pla de millora, tot i que cal donar a la institució la llibertat de valorar si els costos de certs suggeriments es corresponen adequadament al valor afegit que se'n pot treure.

3. En el nostre cas, puc afirmar que molts dels suggeriments han estat ben deduïts de la informació i han servit com a punt de referència per analitzar possibles factors de millora en la titulació d'Informàtica de Gestió.

Alfonso Cebrián, director general de l'Escola d'Administració d'Empreses Winterthur (centre adscrit a la UPC)

1. En primer lloc, hem de destacar la forma pràctica de la metodologia utilitzada en tot el procés de confecció de l'informe d'avaluació. El comitè d'avaluació interna no va tenir dificultats d'adaptació dins el procés estructurat dels punts que calia emplenar de l'informe, però sí quant a la terminologia utilitzada i els conceptes específics d'un centre adscrit.

Gràcies a l'ajuda facilitada per la unitat tècnica de la UPC i per l'**AQU Catalunya** vam poder agilitar el procés i estem agraïts pel suport proporcionat al llarg de tots els mesos que va durar el projecte. Amb aquesta metodologia la nostra organització ha après a elaborar una autoavaluació de la nostra institució dins el context educatiu.

2. En el nostre cas i tenint en compte que tenim la certificació de qualitat ISO 9001:2000, ens ha estat de molta utilitat aquesta nova eina de recerca i reflexió. L'avaluació interna i externa ens ha proporcionat informació útil que ens ajudarà a arribar a les propostes de millora dels nostres clients interns (personal d'EAE) i externs (alumnat, professorat, empreses, pares, institucions).

Miquel A. Bové, degà de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la URV

1. La nova metodologia fa que el procés d'avaluació sigui més objectiu i els indicadors són més concrets. D'altra banda, es necessiten moltes dades, i el temps per recollir la informació i fer-ne una valoració va ser massa curt. A més, les dates per fer aquesta avaluació haurien de coincidir amb el període lectiu, ja que per exemple no va ser possible fer algunes enquestes perquè hi va haver els mesos d'estiu pel mig.

2. El pla de millora sempre havia estat possible. Hauria de ser possible tenir en compte només uns quants ítems i sobretot fer un esforç de reflexió només en pocs temes.

3. L'informe final permet una comparació millor entre titulacions, però hi ha indicadors molt discutibles ja que es fan unes correlacions que són molt subjectives. No tenen en compte la part de recursos de què disposen els diferents centres ni les seves característiques específiques. Tots aquests elements s'haurien d'incloure obligatòriament (en l'informe o per mitjà de la visita del comitè extern) per tal que els resultats puguin ser comparables i interpretables correctament.

3. La nostra institució es va trobar amb una manca d'informació referent a altres centres adscrits com el nostre. Com hem comentat, ha estat més una tasca de reflexió interna sobre com podem millorar aspectes organitzatius i acadèmics del centre. El procés d'avaluació intern l'hem valorat com a positiu, ja que obliga tots els integrants del centre a realitzar una reflexió profunda sobre cadascun dels processos en què participa.

Evidentment, aquesta millora interna tindrà una repercussió positiva directa en el procés de comparació amb altres titulacions.

Alfredo Rocafort, director de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials de la UB (*)

1. El fet que hi hagi una titulació amb diferents ítems per valorar permet ser més concret i objectiu a l'hora de mesurar i comparar aquests ítems amb els referents, i així s'eviten consideracions subjectives o fetes amb elements que són difícils de contrastar per tercers.

2. Crec que sí, ja que acota molt el fet d'haver de definir els punts forts i febles i les propostes de millora en el mateix informe. D'aquesta manera, a l'hora d'elaborar el pla de millora, el punt de partida ja està definit i es pot treballar des d'una fase més avançada.

3. La comparació és molt més fàcil de fer i més objectiva amb aquesta metodologia, sempre que a l'hora de fer l'autoinforme s'hagi pogut disposar dels referents globals del sistema universitari de manera conjunta. Si aquests referents globals del sistema no s'han tingut, la comparació no es pot fer.

Joaquín Tena, degà de la Facultat d'Empresarials de la UPF

1. Desconec en detall la metodologia anterior emprada en els processos d'avaluació; per tant, no puc comparar tots dos procediments de manera extensiva. De ben segur que hi ha hagut una millora en alguns aspectes, però sempre és possible perfeccionar l'adequació d'un instrument d'aquest tipus, destinat en bona mesura a valorar intangibles. Es podrien adequar i aclarir alguns termes i apartats del text de l'avaluació.

2. En el nou enfocament, tot i que identifica els punts forts, els punts febles i les possibles propostes de millora, les universitats i **AQU Catalunya** haurien de fer un esforç en el desenvolupament d'instruments per al disseny i el seguiment de plans de millora posteriors. Des de la posició de director de centre / degà, crec que pot sorgir una desproporció entre les ambicions de millora i els recursos i el suport institucional que rep el centre. En molts casos la capacitat de millora del centre es veu condicionada per la dotació pressupostària i la relació amb altres actors en la gestió universitària: administradors, vicerectors, departaments, etc. També aquests aspectes haurien de ser valorats i objecte de seguiment.

3. L'informe és correcte, però es podria millorar.

(*) Des del passat 13 d'abril, el nou director de l'Escola Universitària d'Estudis Empresarials de la UB és el Sr. Joan Francesc Pont.

1. En quin sentit la nova metodologia millora el procés d'avaluació respecte de la metodologia anterior?
2. El nou enfocament facilita el disseny d'un pla de millora posterior?
3. L'informe que resulta amb aquest nou mètode d'avaluació permet una comparació millor entre titulacions?

Rosa Ros, degana de la Facultat de Ciències Econòmiques i Empresarials de la UdG

1. La nova metodologia proporciona unes pautes més estandarditzades que l'anterior i, per això, facilita les comparacions entre centres i titulacions. Aquest és un dels seus actius principals, si bé, com a contrapartida, el grau més elevat d'estandardització implica que potser el lector identifica amb menys facilitat aquells aspectes que el comitè d'avaluació interna ha volgut emfatitzar.

D'altra banda, el protocol conté reiteracions que caldria revisar. Especialment, l'apartat 6, "Anàlisi específica del primer any d'universitat", s'encavalca excessivament amb altres capítols del protocol d'avaluació interna. Tot i que és desitjable prestar una atenció especial a la problemàtica específica del primer curs, segurament seria millor incorporar l'anàlisi d'aquesta qüestió a la resta de capítols del document d'autoavaluació.

2. Tant la nova metodologia com l'antiga són adequades per al disseny posterior d'un pla de millora.

3. Com ja s'ha argumentat, la millora principal de la nova metodologia rau en el fet que facilita les comparacions. És una millora important poder disposar de dades quantitatives sobre el conjunt de les titulacions implicades en el projecte. Això no obstant, caldria avançar més en aquest sentit i poder disposar no tan sols de mitjanes del conjunt del sistema universitari públic català, sinó també de dades específiques de cada universitat. Les dades mitjanes són sovint poc útils per a la comparació, en la mesura que les dimensions, els contextos sociodemogràfics, els recursos i la trajectòria històrica recent de les diferents universitats públiques catalanes són molt divergents.

Pere Botella, president de la Comissió Específica per a l'Avaluació de la Qualitat dels Centres i Activitats Universitaris d'AQU Catalunya

Les titulacions estrangeres impartides a Catalunya

No és aquest el lloc on s'han d'analitzar les diferents conseqüències dels fenòmens globalitzadors, encara que és evident que estem davant d'un efecte més d'aquesta situació. No és un fet del tot nou, ja fa temps que existeix, però tendències actuals com són l'autoaprenentatge (fomentat sobretot per la xarxa) i els corrents migratoris el potencien de manera innegable. I **AQU Catalunya**, des de les funcions que el marc jurídic li atorga, hi té un paper cabdal. Parlem de titulacions estrangeres (no homologades a l'Estat) impartides a Catalunya.

El model més clàssic correspon a una institució docent local que desenvolupa uns ensenyaments en territori català, en format normalment presencial i que segueixen el pla d'estudis d'una titulació estrangera, i que ofereix els seus serveis a potencials estudiants catalans (els MBA impartits segons plans oficials estrangers en institucions locals en podrien ser un exemple).

Però hi ha altres situacions. Per exemple, una institució estrangera que obre una delegació en el nostre territori on imparteix titulacions del seu país (per Internet amb tutoria presencial) i que s'adreça a col·lectius d'immigrants d'aquell país. Amb quina finalitat? Doncs pot tractar-se de grups d'immigració temporal o famílies que passen uns anys a casa nostra per

qüestions de feina (fonamentalment provinents d'Europa) i que prefereixen que els fills en edat universitària estudiïn sense canviar de context. Poden ser també grups d'immigrants que volen la residència permanent, però que desitgen una titulació del país d'origen per no abandonar la idea de tornar-hi algun dia. I en un cas i en l'altre, l'oferta pot estar oberta als estudiants catalans. També es dona el cas d'institucions estrangeres de prestigi que disposen d'un programa de formació que la mateixa institució homologa en altres països, on s'expedeix un títol de la institució, però que no s'imparteix en el seu país i on no té validesa oficial.

I no estem especulant sobre possibilitats, sinó que cadascun dels models ja té al darrere exemples en marxa o a punt d'iniciar-se. Les possibilitats són àmplies i no es poden posar portes al camp; fóra absurd tractar de regular-les totes i cadascuna. De segur que, un cop feta la norma, apareixeria una nova forma no prevista.

En canvi, el que sí que pot fer **AQU Catalunya**, i és el que pretén com a primer pas la *Guia per a l'informe de sol·licitud d'autorització i seguiment de centres que ofereixen titulacions estrangeres*, és donar les màximes garanties a tots els agents implicats: garantir que els estudiants que prenen aquestes opcions ho fan amb tota

la informació disponible (i, sobretot, sense caure en l'error de creure que es tracta de titulacions homologades a l'Estat); garantir que les institucions docents que imparteixen aquestes titulacions disposin d'un segell d'autorització i d'avaluació que els doni seguretat en la seva tasca i visibilitat externa, i garantir que el cos social, ni que soni a tòpic, pugui dormir tranquil davant de fets que poden portar a un cert estat d'incertesa i de confusió provocat pel desconeixement.

La primera fase per obtenir aquestes garanties és l'autorització inicial, que s'haurà de basar en la satisfacció d'uns requisits mínims però prou sòlids, és a dir, que el que diuen que faran té el grau de rigor i serietat requerit. Més endavant, hi ha l'avaluació de seguiment (com ja es fa habitualment en el sistema universitari), per veure que fan allò que es proposaven, i que ho fan bé. I la darrera fase, permanent, és l'acreditació periòdica (com ja es fa en alguns sistemes universitaris i com és previst que es faci en el nostre), que reavalua periòdicament per tal de fomentar la millora contínua. És previsible que l'entrada en vigència de l'espai europeu d'ensenyament superior canviï en part les regles del joc, però només pel que fa a Europa, ja que el tema continuarà vigent per a la resta del món.

Olga Pujolràs, AQU Catalunya

L'avaluació dels centres que ofereixen titulacions estrangeres

És una missió d'**AQU Catalunya**, des de les funcions d'avaluació, certificació i acreditació que el marc jurídic li atorga (per a més informació podeu veure l'apartat "Que en diu la LUC?" a la darrera pàgina d'aquest butlletí), contribuir al fet que les institucions o els ensenyaments universitaris establerts a Catalunya implementin adequadament les accions pertinents per tal d'assumir el principi de qualitat en l'ensenyament superior.

Tot i les característiques específiques del marc normatiu, en el cas de les institucions o els centres que ofereixen estudis que condueixen a l'obtenció d'un títol atorgat per una institució o universitat estrangera, cal tenir present que la comunitat universitària internacional ja ha assumit un seguit de principis, procediments i pràctiques associats a l'assegurament de la qualitat dels ensenyaments. Partint d'aquests elements, **AQU Catalunya** ha iniciat la preparació d'una metodologia que continuarà tres fases: l'autorització, l'avaluació de seguiment i l'acreditació periòdica.

En aquest sentit, des de **AQU Catalunya** s'ha elaborat la *Guia per a l'informe de sol·licitud d'autorització i seguiment de centres que ofereixen titulacions estrangeres*, que pren en consideració aquests referents, degudament contextualitzats, alhora que reflecteix la seva experiència, tant en l'àmbit nacional com internacional.

A banda d'incloure l'experiència metodològica d'**AQU Catalunya**, la guia té en compte els aspectes vigents del marc legal del Reial decret 557/1991, de 12 d'abril, i de l'Ordre del MEC de 26 de maig de 1993, i també els referents vigents del *Marc general per al disseny, el seguiment i la revisió de plans d'estudis i programes*, editat per **AQU Catalunya** l'any 2002.

Atès que el primer expedient d'autorització que ha arribat a **AQU Catalunya** és el d'un centre (on avui en dia ja s'estan impartint els ensenyaments, pels quals se'ls demana l'autorització) afectat pel canvi de llei, la guia que es presenta combina les dues primeres fases.

Així, doncs, amb aquesta guia la intenció d'**AQU Catalunya** és assegurar als usuaris directes (bàsicament, els estudiants) i a la societat en general que els estudis oferts (que no condueixen a títols homologats de l'Estat espanyol) fan possible la formació de graduats competents en el desenvolupament de la seva activitat professional.

La guia es divideix en tres grans apartats:

1. Requeriments de la relació entre la institució docent i la institució estrangera
2. Informació sobre la titulació adreçada a l'usuari
3. Planificació, gestió i viabilitat econòmica de la institució docent

En el primer apartat, la institució docent ha d'explicitar i, en els casos que es cregui convenient, aportar la documentació que avaluï la seva relació amb la institució estrangera, i també descriure el procediment que segueix la institució estrangera per supervisar temes com ara l'elecció del professorat, el programa de les assignatures, els mecanismes d'avaluació, etc.

En el segon apartat, la institució docent haurà de descriure com s'informa l'usuari de les característiques de la titulació, del programa de formació, dels sistemes d'avaluació, del títol que obtindrà un cop acabats els estudis, de les sortides professionals, etc.

En el darrer apartat, d'una banda, s'haurà de descriure la relació dels recursos tant humans i físics com financers i, de l'altra, explicitar quins són els mecanismes de garantia de la qualitat de què disposa la institució docent.

Tenint en compte aquesta estructura de guia, la institució docent haurà de redactar l'informe de sol·licitud (autoinforme). La credibilitat i la validesa de l'autoinforme han de ser confirmades per una avaluació externa efectuada per una comissió nomenada per **AQU Catalunya**, en la qual hi haurà representats els perfils següents:

- expert acadèmic, amb experiència i prestigi en el camp disciplinari de la unitat avaluada (que actuarà com a president de la comissió),
- expert en economia i funcionament de centres universitaris,
- expert en inspecció d'instal·lacions i
- expert en avaluació institucional.

La comissió d'avaluació externa, un cop analitzat l'autoinforme, procedirà a fer una visita a la institució docent sol·licitant amb l'objectiu de verificar les instal·lacions i entrevistar-se amb els responsables, si així ho creu convenient.

L'informe elaborat per la comissió externa haurà de ser sotmès a la consideració de la Comissió d'Avaluació de la Qualitat. Una vegada l'informe estigui ratificat, es procedirà a comunicar el resultat al departament competent en matèria d'universitats perquè decideixi, si escau, l'autorització al centre per impartir els ensenyaments.

Novetat editorial: *Marc general per atendre els suggeriments, les queixes i les reclamacions dels estudiants*

AQU Catalunya ha publicat el *Marc general per atendre els suggeriments, les queixes i les reclamacions dels estudiants*, un marc general que aporta una visió positiva i encaminada a la millora de la qualitat universitària en una qüestió tan cabdal com és atendre els suggeriments, les queixes i les reclamacions dels estudiants. Aquest marc general enfoca el conflicte com una oportunitat de millora i de progrés institucional i això el fa extremadament útil i atractiu.

Amb aquest ja són set els marcs generals que ha editat **AQU Catalunya**, amb l'objectiu de recollir i sistematitzar les bones pràctiques en àmbits estratègics, les quals, un cop posades en pràctica, han de formar part del sistema de qualitat de cada institució.

(*) La institució estrangera és el centre o la universitat que atorga el títol. La institució docent és qui desenvolupa l'ensenyament en el territori català.